

Asfalttikartellia koskevassa vahingonkorvausoikeudenkäynnissä tehtävä sovinto

43/03.06.00/2015

KH 07.10.2019 § 244 Korkein hallinto-oikeus KHO antoi asfalttikartellia koskeneen ratkaisunsa 29.9.2009. KHO katsoi merkittävimpien asfalttialan yritysten osallistuneen valtakunnallisen kartellin toimintaan ainakin 2.5.1994 - 11.2.2002. Lemminkäinen Oyj oli kartellin keskeisin toimija. Forssan kaupunki teki korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä mainittuna kilpailunrajoitusaikana vuodesta 1994 vuoteen 2002 Lemminkäisen kanssa asfaltointisopimuksia yhteensä 2.107.229 euron (alv 22 %) arvosta.

Suomen valtio ja 39 kuntaa vaati Helsingin käräjäoikeudessa ja sen jälkeen Helsingin hovioikeudessa asfalttiyhtiöiltä kartellin johdosta vahingonkorvausta. Forssan kaupunki pani vuoden 2011 maaliskuussa Helsingin käräjäoikeudessa vireille Lemminkäistä koskeneen vahingonkorvauskanteen. Kaupunki vaati yhtiötä korvaamaan ylisuuria urakkamaksuja 602.065 euron pääoman erilaisine korkoineen. Lisäksi kaupunki vaati oikeudenkäyntikulujensa korvaamista.

Helsingin käräjäoikeus antoi tuomionsa 28.11.2013. Käräjäoikeus velvoitti Lemminkäisen maksamaan kaupungille ylihinnasta korvausta 267.200,19 euroa korkolain mukaisine viivästyskorkeineen 4.4.2011 lukien, erilaisia muita korkoja sekä 190.000 euroa oikeudenkäyntikuluja korkoineen.

Helsingin hovioikeus antoi tuomionsa 20.10.2016. Se pienensi kaupungille maksettavan vahingonkorvauksen 220.000 euroon ja vähensi summalle maksettavaa korkoa. Käräjäoikeudessa aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista korvattava määrä pieneni 120.00 euroon. Kaupungille hovioikeudessa aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista Lemminkäinen veloitettiin korvaamaan 100.000 euroa.

Korkeimmalta oikeudelta KKO:lta haki valituslupaa valtio, 21 kaupunkia tai kuntaa, neljä yhtiötä sekä yhden yhtiön konkurssipesä. Valtio peruutti hakemuksensa. KKO myönsi vuoden 2017 syyskuussa Lemminkäiselle rajoitetun valitusluvan. Forssan kaupungin lupahakemus hylättiin. Valtaosa muistakin lupahakemuksista hylättiin.

Oikeudenkäynnin kuluessa Lemminkäinen sulautui YIT Oyj:hin. KKO pyysi YIT:tä ilmoittamaan, onko KKO:ssa vireillä olevissa asioissa sovinnon mahdollisuutta. YIT tiedusteli, onko Forssan kaupunki valmis keskustelemaan sovinnosta. YIT:lle ilmoitettiin kaupungin olevan valmis neuvottelemaan sovinnosta.

YIT:n käsityksen mukaan hovioikeuden ja korkeimman oikeuden ratkaisujen johdosta YIT:n tulisi maksaa kaupungille 463.646,30 euroa. Siihen sisältyy pääomaa, korkoja ja oikeudenkäyntikuluja. Summa perustuu oletukseen, että viivästyskoron kertyminen katkesi Lemminkäisen aikanaan käräjäoikeuden tuomion perusteella aluehallintovirastoon tekemään maksutalletukseen. Kaupunki valitti aluehallintoviraston talletuspäätöksestä KHO:een, koska kaupungin mukaan talletukselle ei ollut edellytyksiä. Päätöksessään KHO piti talletuspäätöksen voimassa ja totesi, että viivästyskorko oli katkennut maksutalletukseen.

Kaupunkia asfalttikartellia koskevassa vahingonkorvausoikeudenkäynnissä edustavan asiamiehen mukaan on jossain määrin kyseenalaista, kuuluuko siviilioikeudellisen viivästyskorokoasian ratkaiseminen KHO:n toimivaltaan. KHO:n päätöksen kyseenalaistaminen edellyttäisi kuitenkin erillistä oikeudenkäyntiä käräjäoikeudessa. Tämä aiheuttaisi kuluja. Jos tähän ei haluttaisi ryhtyä, kaupungin asiamiehen mukaan YIT:n esittämä summa on oikea.

Neuvotteluissa YIT vastusti kaupungin vaatimusta saada korvausta sille KKO:ssa aiheutuneista kuluista. Kaupungin asiamies suositti sovintosopimuksen hyväksymistä tästä huolimatta.

Sopimuksen mukaan Forssan kaupunki ja YIT Oyj sopivat käsillä olevan riidan siten, että kaupunki nostaa aluehallintovirastosta 463.646,30 euroa. Yhtiö nostaa talletuksesta loput ja peruuttaa korkeimmalle oikeudelle tekemänsä valituksen. Osapuolet vastaavat itse oikeudenkäyntikuluistaan, jotka ovat aiheutuneet asian käsittelystä korkeimmassa oikeudessa. Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen ja kaupungin nostettua summan aluehallintovirastosta sopijapuolilla ei ole toisiaan kohtaan mitään vaatimuksia millään perusteella korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 29.9.2009 todetun kilpailunrajoituksen tai siihen liittyneen vahingonkorvausoikeudenkäynnin johdosta.

Sovintosopimus on nähtävänä kokouksessa. Viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain säännösten mukaan asia on julkinen oikeudenkäynnin päätyttyä.
(MP)

Kaupunginjohtaja: Kaupunginhallitus hyväksyy Forssan kaupungin tekemän YIT Oyj:n kanssa yllä selostetun sovintosopimuksen.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.